

Hasiči okrsku Kvasice v odboji za 2. světové války

Martin Prechtel – kronikář SDH Bělov

Bělov 2022

Obsah

1. Úvod.....	1
2. Místopis okrsku Kvasice a jeho historie	2
3. Odboj dobrovolných hasičů	3
4. Pozice dobrovolného hasičstva v době okupace	4
5. Partyzáni v Lubné a Bedřich Blažek	5
6. I. Odboj neozbrojený	6
Antonín Jahoda	6
Alois Nebuchla	7
Samaritánská stráž v pomoci při osvobození a MUDr. Karel Zlámal.....	8
7. II. Odboj ozbrojený	9
Josef Houfek a partyzánský oddíl Olga.....	9
Tragický příběh vrchního strážmistra Teichmanna.....	10
Jaroslav Nakládal.....	12
Alois a Josef Musilovi.....	13
8. Závěr.....	14
9. Použitá literatura a prameny	15
10. Příloha fotografií	16

Úvod

Cílem této práce je snaha zmapovat odbojovou činnost, odehrávající se na území okolo Kvasic, při níž se hráli členové sborů dobrovolných hasičů důležitou roli. Vyhledat záznamy a informace, ze kterých by bylo možné sepsat celistvou a užitečnou práci nebylo vůbec jednoduché. Pamětníci a hasiči, jenž byli v době druhé světové války zapojeni do odbojové činnosti již v našem okolí nežijí a nezbyvá nic jiného než hledat v odborné literatuře, v obecních a sborových kronikách, či v soukromých spisech, denících a poznámkách.

Druhým neméně zajímavým zdrojem informací je vyprávění lidí, kteří v době války buďto ještě nebyli narození, nebo byli malé děti a na tuto dobu nemají žádné vzpomínky. Někteří z těchto kdysi malých chlapců a dívek si dobře vzpomínají na vyprávění svých rodičů, či známých žijící v dobách války. Tito dnešní pamětníci jsou důležitou, a s rychle ubíhajícím časem, čím dál vzácnější studnicí cenných informací. Autentičnost a detaily věci však nemusí být vždy zcela přesné a musíme je brát s určitým nadhledem. Je potřeba mít na paměti možné, avšak nezáměrné upravení faktů v důsledku několikatého převyprávění starých událostí.

Odbojová činnost v tomto kraji byla pestrá a operovala zde celá řada ilegálních skupin, do kterých se zapojilo mnoho hasičů. Mezi nejvýznamnější oddíly můžeme zmínit například: Zelený Kádr, Ivan, Revoluční národní odboj, Samaritáni Českého červeného kříže, Černý lev a nemůžeme opomenout ani na partyzánský oddíl Olga, který si zaslouží největší pozornost a ke kterému se v této práci ještě vrátíme.

Jeden z důvodů proč se na kvasickou odbojovou činnosti tak dařilo je členitost zdejšího terénu a husté Chříbské lesy nabízející slibné možnosti úkrytů pro protinacistické diverzní oddíly.

K vyjasnění otázky hasičského odboje, o kterém je zde psáno je důležité zmínit, že se nejednalo o odboj formovaný a organizovaný čistě hasičskými spolky, ale šlo spíše odboj jednotlivců, kteří byli členy dobrovolného hasičstva a zapojili se do protinacistického dění z vlastní iniciativy. Následující řádky popisují zajímavé příběhy odehrávající se v okolí Kvasic koncem první poloviny 20. století a poodhalí osudy lidí, kteří měli minimálně dvě věci společné – lásku k vlasti a pouto s hasiči.

Místopis okrsku Kvasice

Okrsek Kvasice se nachází ve Zlínském kraji v okrese Kroměříž. Je zasazen v nejrovinatější části severních Chřibů. Největší obcí této oblasti jsou Kvasice s přibližně 2 200 obyvateli. Toto malé městečko ležící na pravém břehu řeky Moravy, se může pochlubit nejdéle fungujícím hasičským sborem v blízkém okolí. Necelé 4 kilometry jižním směrem je Bělov, jehož domy jsou zasazené v protáhlém kopci a celá vesnice je ze tří stran obklíčena Chřibskými lesy. Západně od Bělova se nachází Nová Dědina, o kus dál pak Kostelany, které tvoří severovýchodní výběžek pohoří Chřibů. Z těchto tří naposledy zmíněných vesnic máme jedinečný výhled na Hostýnské vrchy jehož dominantou je poutní místo Svatý Hostýn, na kterém se od roku 1994 každoročně koná mezinárodní Hasičská pouť. Severním směrem od trojice vysoko položených vesnic narazíme na obec Lubná, ještě víc a dál od členitějšího území Chřibů jsou Velké Těšany. Pomyslný čtverec s Kvasicemi spojují Bařice, které jsou od roku 1960 administrativně spojeny s Velkými Těšanami. Každá obec si však žije vlastním životem. Spojuje je pouze název a společný obecní úřad. V srdci okrsku se nacházejí 3 těsně k sobě spjaté vesnice. Jde o Sulimov, Vrbku a nejmladší obec kroměřížského okresu Karolín. Součet obyvatel této navzájem sousedící trojčky je přibližně 650 lidí. S celkovým počtem deseti aktivních sborů spadajících pod Kvasice patříme s Morkovickým obvodem k největšímu okrsku na Kroměřížsku.

Historie okrsku Kvasice

Na konci 19. století rychle přibývá nově založených hasičských sborů, které bylo potřeba řídit a koordinovat. K tomu měly posloužit tzv. župy. Na kroměřížsku existovaly župy tři: Holešovská, Zdounecká a Kroměřížská. V roce 1912 se na župním sjezdu v Chropyni rozhodlo, že pro zlepšení a zefektivnění řízení sborů bude lepší okresní župu ještě více rozdrobit na jednotlivé okrsky. Pod XIII. župu kroměřížskou, jejímž starostou byl František Hrab, tak vznikly další čtyři okrsky Chropynský, Kroměřížský, Zborovský a Kvasický.

Než se okrsek Kvasice vyvinul do podoby a složení dnešních dní, trvalo to mnoho let a prošel několika reorganizačními změnami. Konečnou podobou získal až v roce 1990 a skládal se z 11 sborů. V dnešní době čítá IV. okrsek Kvasice 10 sborů.

Za slušnost považuji uvést jména starostů, kteří stáli v čele svých sborů v těžké éře nacistické okupace. Nejen tito muži, obstáli v nesnadné zkoušce statečnosti a odhodlání ve velmi pohnutých chvílích našich dějin. Za jejich obětavou práci si zaslouží veřejné uznání. Žádné údobí není snadné a nic nejde samo, ovšem tito zmiňovaní předchůdci to měli přece jenom o něco těžší a proto nezapomínejme na čest si zasluhující činovníky sborů z období druhé světové války.

Antonín Nebuchla	SDH Kvasice	zal. 15. září 1883
Josef Skácel	SDH Lubná	zal. 3. října 1898
Antonín Železník	SDH Nová Dědina	zal. 19. července 1902
František Chocholáč	SDH Kostelany	zal. 20. ledna 1903
Antonín Brázdil	SDH Bělov	zal. 21. února 1926
Emil Petřík	SDH Karolín	zal. 2. července 1932
Florián Ševčík č. 11	SDH Sulimov	zal. 10. května 1936
Josef Dobroslávek	SDH Bařice	zal. 21. května 1936
František Buček	SDH Vrbka	zal. 16. srpna 1942
Hynek Jelšík	SDH Velké Těšany	zal. 6. července 1944

Odboj dobrovolných hasičů

Krátce po vypuknutí války se do odbojových činností, jejímž cílem bylo znovuzískání svobody, zapojilo hned několik spolků. Mezi ty nejvýznamnější lze zařadit Sokol a Sborny dobrovolných hasičů, jejichž členské základny patřily k těm největším v zemi. Důvodů proč se dobrovolní hasiči, tou dobou spadající pod Svaz českého hasičstva v Čechách a na Moravě, stali neodmyslitelnou součástí boje proti okupantům bylo hned několik. Nejdůležitějším faktorem byla skutečnost, že disponovali důležitým materiálem, kterého bylo v té době nedostatek. Jednalo se třeba o zásoby benzínu, nebo petroleje. Mohli tak skrytě a užitečně přispět k boji obstaráváním prostředků partyzánům, kteří si díky získaným zásobám udrželi bojeschopnost. Druhý důvod proč se ve válečných letech našlo tolik odvážných členů hasičstva je nezpochybnitelná solidarita a touha pomoci při nejrůznějších krizových situacích, která je pro hasiče sobě vlastní.

Dnes víme, že odbojová činnost, nebo jakákoliv podpora odbojářů a partyzánů byla přítomna ve všech strukturách ČZHS i MZHS. Od nejvyšších představitelů Svazu českého hasičstva až po malé sbory v obcích.

Hasičský odboj za druhé světové války měl mnoho podob a dal by se rozdělit do dvou skupin. Odboj ozbrojený a neozbrojený.

Tím ozbrojeným se rozumí vstup členů do ilegálních odbojových skupin a zapojení se do přímých bojů. Rovněž byly zakládány odbojové buňky, provádějící záškodnickou činnost na technice, zásobách nebo jakoukoliv činnost, která nacistům zkomplikovala situaci, nebo je donutila posílit Jagdkomanda a policii, což mělo za důsledek stáhnutí vojáků z fronty. V některých okresech hasiči zajišťovali distribuci letáků, které měly vyvrátit lživou nacistickou propagandu.

Druhým směrem byl odboj neozbrojený. Jednalo se o pomoc partyzánům, aniž by byl podporovatel součástí ilegální skupiny, či měl s ní cokoliv společného.

Nejodvážnější občané z řad hasičů poskytovali na určitý čas zázemí, především v zimních měsících ukrývaly partyzány ve svých domovech, sháněly pro ně jídlo a ošacení, lékařský materiál jako obvazy či desinfekci.¹ Byly předávány důležité informace a kontakty. Nebylo by laskavých lidí, nebylo by ani partyzánů.

Důležitou součástí aktivity hasičů byl výcvik, který pokračoval téměř ve všech sborech. Bylo nutno udržet akceschopnost mužů i techniky. Požáry způsobené bombardováním, či vypalováním území a budov ustupujících německých vojsk bylo třeba co nejdříve uhasit, aby vzniklé ztráty na životech a majetku byly co možná nejmenší.

Všichni měli na paměti, co by je čekalo v případě vyzrazení, či nenahlášení odbojové činnosti o které by věděli. Nezřídka se stávalo, že za jednání proti zájmům říše byli občané ukrývajících partyzány, nebo jakkoliv jim pomáhající zatýkáni, vězněni ba dokonce deportováni do koncentračních táborů, ze kterých se již živí nevrátili.

¹ Za protektorátu byli kvůli napomáhání partyzánům zajati a popraveni dobrovolní hasiči z obce Kostelany Silvestr Daněk a Vincenc Bednařík. Tento hrůzný čin vyburcoval místní hasiče k zapojení se do odboje, ve kterém byly během války téměř všichni aktivní členové sboru.

Pozice dobrovolného hasičstva v době okupace

Sbory byly nuceny vyhovět nařízení zemského prezidenta ze dne 31.12 1939 číslo 54011/III v odstranění názvu připomínající bývalou naši formu: Československo. Členstvo a činovníci byli upozorněni na vyhlášku, podle níž je nutno zdravit výhradně znaky Říše a vzdát poctu hymnám Říše.

Vycházkové stejnokroje se mohly používat jen výjimečně, výjimku tvořily zejména pohřby. Z hasičských přileb musely být odstraněny staré znaky. Nošení brigádýrek, vyznamenání a pamětních medailí bylo nepřipustné. Používání bývalých státních znaků nebo vlajky československé republiky se neslučovalo s platnou vyhláškou. Nápis na zbrojnicích a stříkačkách museli být dvojazyčné.

Přípis Okresní hasičské jednoty v Kroměříži z roku 1941 upozorňuje na prohlídky sborů a hasičských zbrojnic německou policií. Bylo nezbytné dodržet následující závazky:

- 1) Zbrojnice musí být vždy vzorně uklizena a všude ať panuje pořádek.
- 2) Stroje budou vždy schopny provozu, což znamená nejméně jednou týdně jej přezkoušet.
- 3) Je nutné nakreslit vodní plán obce a nástupní plán k případnému útoku na určitý objekt v obci.
- 4) Má se dbát na cvičení. Mužstvo bude obeznamenáno se strojem a prověřeno ze znalosti signálů.
- 5) Povinností je zbrojnici i stroje označit německo-českými nápisy, odstranit závadné knihy a časopisy.

Přípisem MZJH v Brně č. 1550/40 se nařizuje:

Zákaz konání náborů členstva jiným způsobem, než stanoví zákon o požární policii. Každé hromadné přestupování členstva z jiných spolků do hasičského sboru je nepřipustné. Přihláška musí být doložena lékařským vysvědčením a razítkem. Výbor je povinen zkoumat, zda hlásící se člen bude moci zúčastnit se cvičení a ostatních úkolů.

Současně se zakazuje přejímání do vlastnictví nebo úschovy inventář nebo cizí majetek, na který nemá sbor prokázaného právního nároku.

Museli se odevzdat předměty z barevných kovů, jako například mosazné proudnice, či mosazné šroubení u hasičských hadic.² Zlikvidovány musí být i knihy a svazky s hasičskou tematikou, které byly shledány jako závadné.

Neodevzdání, zatajení či jakékoliv neuposlechnutí tohoto nařízení se dá označit za odbojovou činnost za účelem co nejvíce znepříjemnit situaci okupantům a na straně druhé posilovat ve společnosti víru v přemožitelnost Německa a odhodlání čelit jeho útlu.

² Dobrovolní hasiči z Nové Dědiny sňali a schovaly ve studni velitele sboru Vojtěcha Horehleda busty prezidenta T. G. Masaryka, prezidenta Edvarda Beneše a generála Milana Rastislava Štefánika. Tímto odvážným činem zachránili pomník a krátce po osvobození obce bylo vše dáno do původního stavu. V neděli 24. června 1945 proběhlo slavnostní odhalení pomníku.

Partyzáni v Lubné

V obci Lubná nedaleko Kvasic měli partyzáni velký vliv a zapojilo se tu do protinacistické rozpínavosti mnoho obyvatel. Pomocnou ruku podali i členové hasičského sboru. Asi 20 členná skupina partyzánů z oddílu Olga se vydala z obce Košíky na několikatihodinový přesun do Lubné, kde měli provést zadané úkoly. K pochodu vyrazili ve večerních hodinách a v 1 hodinu po půlnoci konečně dorazili na místo určení. Střechu nad hlavou a místo k odpočinku našli celkem v sedmi domcích, z nichž 4 patřili některým z členů místních hasičů. Jednalo se o dům náměstka starosty sboru bratra Bernharda Olšiny, dále pak velitele sboru Vincence Daňka a dům bratra Josefa Brázdilíka a Josef Daňka. Na druhý den se celá skupina spojila s dalším místním členem hasičského sboru bratrem Bedřichem Blažkem.

Bedřich Blažek se narodil v roce 1910. Byl řadovým členem sboru dobrovolných hasičů v Lubné, do kterého vstoupil ve svých dvaceti letech. Jeho odbojová činnost v době protektorátu byla pravdu úctyhodná. Je právem považován za jednoho nevýznamnějších pomocníků partyzánské skupiny Olga. Zároveň vedl i svoji malou odbojovou buňku v Lubné, která měla na starost shánění pušek, nábojů a ručních granátů.

Jeho velkým počinem bylo naverbování a vyzbrojení třiceti nováčků, které dokázal během dvou dní získat pro partyzánskou skupinu Olga. Pomohla mu k tomu i jeho široká paleta nejrozličnějších kontaktů. Jedním z nich byl farář Vojtěch Král.³ Tento zdounecký duchovní spolupracoval s odbojárem Františkem Foltýnem. Oba protinacisticky naladěni odbojáři zajistili velké množství nábojů⁴, granátů a vojenských pušek typu G 98/40 používané maďarskou armádou. Do jejich práce k získávání zbraní zažadovali i Foltýnovu sestru Marii Kolomazníkovou. Té se nenápadným způsobem podařilo odnést několik pušek maďarských vojáků utábořených ve Foltýnově usedlosti.

Blažkova ilegální skupina, kterou řídil ve své rodné vsi, byla pro fungování partyzánské oddílu Olga nepostradatelná. Zaprvé dokázal zajistit munici a zbraně, a to jak nenápadnou krádeží, tak výměnným obchodem od zbídačených maďarských vojáků. A za druhé byl nepřetržitým „dodavatelem“ nových mužů, kteří doplňovali prořídle řady oddílu Josefa Houfka.

Byl to právě Bedřich Blažek, který 3. března v Milovicích úspěšně přesvědčil 7 nebojácných mladíků a zařadil je do čet. Byl mezi nimi i Alois Chalupa a Antonín Vranka, kteří se přímo podíleli na likvidaci Bohumila Techimanna, strážmistra z četnické stanice ve Kvasicích, o které se ještě podrobněji zmíním.

Bedřich Blažek zemřel v roce 1969 ve svých 59 letech. Je pochován i se svou ženou Františkou na hřbitově v Lubné.

³ Vojtěch Král narozen 23. dubna 1902, Opatovice u Hranic. Byl českým knězem a farářem. Aktivně se podílel na protifašistickém odboji na Kroměřížsku a Zlínsku. V době 2. světové války založil menší odbojovou buňku a byl jejím velitelem. Později v roce 1945 navázal styky s partyzánským oddílem Olga. Po celou dobu okupace ukrýval na své faře osoby pronásledované gestapem. Po skončení války získal několik vyznamenání. Z hrdiny se nedlouho poté stal psanec, jenž byl komunistickým režimem zatčen a vězněn. Po propuštění z vězení pokrčoval v práci duchovního. Zemřel 1. října 1991 v kněžském domově v Moravci.

⁴ Jednalo se přibližně o 1200 nábojů typu Mauser ráže 7,92 mm a 10 malých ručních granátů typu M42.

I. Odboj neozbrojený

Antonín Jahoda

Narozen 22. března 1903 v Kroměříži zámečnickému pomocníkovi Leopoldovi Jahodovi a Antonii rozené Pacákové z Doubravic (sňatek 21.11.1898) jako druhorozené dítě v rodinném domě čp.3.

V roce 1926 úspěšně složil zkoušky a stal se učitelem. Prošel několik škol v okolí a v září roku 1931 zakotvil ve Kvasicích, kde nastoupil jako třídní učitel v 5. třídě. Vyučoval matematiku, rýsování, češtinu, krasopis a zpěv.

V Kvasicích se potkal s Jaroslavou Navrátilovou, dcerou Jaroslava Navrátila, nadlesního z blízké Vrbky. Vzali se 20. listopadu 1937 ve zdejším kostele Nanebevzetí Panny Marie a svatého Jana Nepomuckého a tři roky po svatbě se jim narodila dcera Jiřina. Celá rodina bydlela v bytě číslo 460 v ulici Ošmerkova, dnes Kroměřížská. Jakožto velmi činný člověk byl v kontaktu a spolupracoval s místním Sokolem a hasičským sborem, ve kterém od roku 1935 působil coby přispívající člen.

Přišla válka, která všechny občany těžce zasáhla a sužovala. Pár odvážných včetně Antonína Jahody nechtělo jen nečinně přihlížet a rozhodli se zapojit do boje proti nacistům.

Ve Kvasicích a blízkém okolí pracovala malá odbojová skupina s krycím názvem „500“, které velel četnický major Josef Střihavka.

Skupina pomáhala a všemožně podporovala parašutisty a partyzány, kterým sháněla pohonné hmoty, jídlo a potřeby věci k jejich záškodnické činnosti. Zde Jahodovi pomohly vřelé vztahy s místním hasičským sborem, zejména však s Aloisem Nebuchlou, správcem cukrovaru, který od 1. ledna 1931 zastával pozici starosty hasičského sboru. Alois Nebuchla a další jeho věrní bratři z řad sboru dokázali zaopatřit například benzín, či lékařský materiál od místních samaritánek pevně spjatých s hasiči. Samaritáni, které vedl na kroměřížsku Viktor Hladil, sehráli při odbojové činnosti důležitou roli. Zajišťovali potřebný zdravotnický materiál a pomáhali při ošetřování raněných partyzánů.

V létě roku 1941 se nad skupinou „500“, začala stahovat mračna. Za odhalením oddílu stál provokatér František Klimeš, agent brněnského gestapa. Ten se tvářil jako spojka z Anglie, do níž měl hlásit vysílačkou zprávy. Tou dobou se ve Kvasicích sešel se Zdeňkem Smejkaem a společně odjeli do Kroměříže, kde byl představen Antonínu Rozsypalovi z Kvasic, majoru četnictva Josefu Střihavkovi, inspektoru městské policie Josefu Franckovi a také Antonínu Jahodovi. Tito pánové a i mnoho dalších v dobré víře tlumočili Klimešovi informace, které on však obratem předával tajné státní policii.

V září téhož roku proběhlo velké zatýkání členů odbojové skupiny a z kraje října byli všichni dopadeni a předáni soudu. Antonín Jahoda byl dne 27.11.1941 stanným soudem v Brně odsouzen pro rušení veřejného pořádku a opakujícímu se protiněmeckému jednání.

Po usvědčení a mučivých výsleších byli všichni deportováni z kroměřížského vězení do koncentračních táborů. Tam čekala všechny jmenované smrt.

Antonín Jahoda zemřel v Mauthausenu 3. dubna 1942. Za jeho odvahu a statečnost byla po 2. světové válce odhalena na budově kvasické školy pamětní deska.

Alois Nebuchla

Alois Nebuchla se narodil 28. února 1982 v Tlumačově do rodiny velkostatkářů. Navštěvoval obecnou školu v Tlumačově, poté dvouroční školu hospodářskou v Napajedlích. Po první světové válce se stal hospodářským adjunktem a následně správcem cukrovaru ve Kvasicích. V místě nového zaměstnání se mu zalíbilo a do Kvasic se přestěhoval. Do sboru dobrovolných hasičů městečka Kvasice vstoupil v roce 1927. Svou pílí, obětavostí a všeobecným přehledem si vysloužil přízeň a velké uznání nejen v domácím sboru, ale i v širokém okolí. V roce 1930 odešel po 30leté službě ve funkci starosty čestný člen bratr Alois Navrátil a na jeho místo byl jednomyslně zvolen Alois Nebuchla. Stalo se tak pouhé 3 roky od jeho vstupu do sboru.

Alois Nebuchla byl mužem činu. Velkou měrou se zasloužil o vybudování nové hasičské zbrojnice, která byla slavnostně otevřena roku 1933 za přítomnosti okolních sboru a vedoucích činitelů župy i obvodů. Župní starosta František Hrab při své slavnostní řeči nešetřil chválou a označil kvasický sbor jako jeden nejlepší v župě. Díky bratru Nebuchlovi se kvasičtí hasiči staly chloubou IV. okrsku a správným příkladem pro ostatní sbory. Dva roky před vypuknutím II. světové války byl Nebuchla zvolen do výboru OHJ Kroměříž a nedlouho poté dosazen i na místo vedoucího přípravy hasičů k výcviku Civilní protiletecké ochrany.

S příchodem německých vojsk do našeho kraje se vše změnilo. Spolkové dění téměř utichlo a bylo udržováno pouze na minimální úrovni po celou dobu šesti let, které celý národ prožil v utrpení. Strach německé policie o spojení a navázání spolupráce mezi partyzány a kvasickými hasiči způsobil časté a velmi důkladné návštěvy feuerdirektorů, kteří si místní hasičský sbor „oblíbili“ více než kdekoli jinde v okolí. Rozkazy a vydaná nařízení plnili se jen s nechutí a v tak malé míře, aby se členové vyhnuli zatíkáni. Povinné hlášení, které byl sbor nucen předkládat, Alois Nebuchla falšoval a schválně udával nepřesné nebo milné informace. Vymýšlel důvody a argumenty jak německé úředníky přesvědčit o nepostradatelnosti jednotlivých členů sboru, kteří byly povoláni do velkoněmecké říše na nucené práce. Jeho hrdinské a riskantní jednání ochránilo nejenom některé mladé bratry ze sboru před nedobrovolným odvečením od rodin, ale mnohé i před hroící smrtí. Nebylo výjimkou, že se muži z totálního nasazení se již domů nevrátili a našli v nepřátelské zemi smrt. Tento krutý osud se týkal přibližně 6 tisíc Čechů.

Lze říci, že sbor celou dobu okupace přečkal čestně. V těžkých chvílích si hasiči v bratrské shodě navzájem pomáhali a usnadňovali si tak zvládání všech nepříjemností, které jim do cesty stavěla vládnoucí německá správa.

Pestrá paleta zájmů Aloise Nebuchly jen potvrzuje tvrzení o člověku s dobrým srdcem, velkým rozhledem a rozvahou. Jeho aktivita se neomezila jen na práci ve sboru, ve kterém funkci starosty zastával až do konce roku 1948, nýbrž byl i aktivním cvičencem v místním Sokole, kde působil úctyhodných 22 let na pozici pokladníka. Dále byl členem Československého Červeného kříže, či osvětové komise. Jeho umu skvělého řečníka a ctěného člověka by byla škoda nevyužít i pro zájmy obecní. Není divu, že si jej kvasičtí občané zvolili do obecního zastupitelstva a následně jako radního.

Alois Nebuchla zemřel 11. května roku 1971. Po celý svůj život byl věrný hasičské myšlence a jeho činnost, nejen v období války, má nedožrnný přesah. Nechtě je tato práce poděkováním za jeho odvahu v těžké době protektorátu, kdy svým jednáním zvrátil nešťastný osud některých nevinných lidí.

Samaritánská stráž v pomoci při osvobození

V celé republice, a na Kvasicku tomu nebylo jinak, působila kromě několika ozbrojených partyzánských skupin a protifašistických odbojářů i ještě jedna organizace spjatá s dobrovolným hasičstvem. Byla to Samaritánská stráž.

Samaritánství, které se plně rozvinulo po skončení I. světové války bylo nedílnou součástí pestré škály hasičského působení. Cesta ke společné spolupráci byla hlasitě schvalována a již v červnu roku 1919 vzešel návrh na vytvoření samaritánské stráže, která by doplnila všestrannost dobrovolného hasičstva. Návrh byl přijat a 23. října téhož roku vedl ke vzniku „Samaritánského odboru Čs. Červeného kříže“, který doplnil hasičskou činnost o péči lékařskou.

Samaritánské stráže byly hojně podporovány a zřizovány téměř ve všech hasičských sborech. Působili v nich převážně ženy, které se rekrutovaly z hasiček, neboť v samaritánské péči našli větší uplatnění než mezi mužskými protějšky ze sboru. Členové tohoto sdružení byli pravidelně proškolení z problematiky poskytování první pomoci a ošetřování zranění. Pořádala se i cvičení, za přítomnosti župních i obvodních činitelů za účelem prověření akceschopnosti a znalostí.

Členové Samaritánského Českého červeného kříže započali se svou největší odbojovou vlnou ruku v ruce se stále častějšími přestřelkami mezi partyzánskými oddíly a nacistickými okupanty v průběhu roku 1944. Nutno dodat, že samaritáni nebyli odbojáři v pravém slova smyslu, jejich úkol byl jiný. Ošetřování a navracení raněných mužů do bojů, nebo i pomoc obyčejnému civilnímu obyvatelstvu měla za následek zrychlení konce útrap a přemožení nacistické nadvlády.

Proto nezapomínejme na statečné muže a ženy ve službách samaritánských, kteří s nasazením všech sil a mnohokrát i vlastního života dokázali spoluosvobodit český národ. Jedním z nich byl i MUDr. Karel Zlámal. Člen samaritánské stráže dobrovolných hasičů ve Kvasicích.

MUDr. Karel Zlámal

MUDr. Karel Zlámal se narodil 15. dubna 1884 v Kostelanech u Kroměříže. V roce 1921 se přestěhoval do Kvasic a bydlel v ulici Horní čp.8, kde měl i svou ordinaci obvodního lékařství. Zároveň jezdil do Zemské nemocnice v Brně jako sekundární lékař. Ve třicátých letech 20. století byl zvolen náměstkem starosty obce. Přátelství se starostou sboru Aloisem Nebuchlou a dychtivost pomoci druhým byla bránou ke vstupu do samaritánské stráže kvasického hasičského sboru, kde vykonával odbornou přípravu pro samaritány a samaritánsky z celého okolí.⁵

Jeho smutnému konci předcházela vstup a následné vyzrazení členů tajné odbojové skupiny „500“, do které vstoupil a pracoval v ní i s již zmiňovaným Antonínem Jahodou.

MUDr. Karel Zlámal zemřel 27. února 1942 v koncentračním táboře v Osvětimi. K uctění jeho památky byla odhalena na domě v Horní ulici pamětní deska. Další vzpomínkou na nebojácného člověka, který položil život pro svou zem je pamětní deska zhotovená z černého mramoru v ulici Parková na budově obecního úřadu.

⁵ Samaritánská stráž kvasického sboru byla ustanovena od roku 1929.

II. Odboj ozbrojený

Josef Houfek a partyzánský oddíl Olga

Josef Houfek se narodil se 24. dubna 1922 na statku Nový Dvůr a byl nemanželským dítětem Anny Houfkové. Pracoval v okolí Veselí nad Lužnicí a Lomnice nad Lužnicí jako čeledín. V červenci 1939 šel do učení na řezníka. Byl dvakrát soudně trestaný za drobné krádeže, kterých se dopustil na svých zaměstnavatelích.

Po půlročním působení u druhé rotы 156. náhradního dělostřeleckého pluku v Drážďanech byl propuštěn a po krátké zkušenosti na pozici dělníka ve slévárně firmy Dieck v Petrovicích a poté u firmy Rotava v Hostivicích se přihlásil k požární policii ve Zbirohu u Plzně. Zde působil až do svého útěku do Vizovic, ke kterému se rozhodl v září 1944. Po neustálém putování po Slovenku a jižní Moravě se následně připojil k partyzánskému oddílu Jana Žižky a seznámil se v ní s Olgou Františákovou.

Josef Houfek se chtěl osamostatnit a vytvořil nové partyzánské uskupení. Po příchodu do Nemochovic se k Houfkovi postupně přidávali další lidé. Dne 9. ledna 1945 tak vznikl nový partyzánský oddíl, pojmenovaný po Olze Františákové, jenž se stala zástupkyní velitele. Přesto že partyzánská skupina pracovala samostatně a měla i své vlastní velení, stále spadala pod 1.československou partyzánskou brigádu Jana Žižky. Skupina operovala od ledna do května 1945 převážně v Chřibských lesích, okolo Vyškova, Ždánického lesa a na Kroměřížsku.

Na počátku bylo důležité vyzbrojit členy skupiny palnými zbraněmi, a proto prvním cílem útoků se stali vojáci jednotek maďarské armády. Ty členové Olgy přepadávali a doslova okrádaly o zbraně, munici, jídlo a další věci, které by se hodily k boji.⁶ Ukořistili i cenné předměty, za účelem směnného ochodu s civilním obyvatelstvem.

Jejich aktivita je poměrně dobře zmapována a dnes víme, že oddíl Olga byl velmi úspěšný a provedl mnoho významných akcí během protektorátu. Za zmínku stojí zajetí velitele 16. tankové divize generála Dietricha von Müllera⁷, nebo vypuštění několika desítek cisternových vagonů s palivem.

Na druhou stranu Josef Houfek, přezdívaný Pepek vrhá na záslužnou činnost své skupiny jakýsi stín kontroverze. Není tajemstvím, že byl bezcitným, až brutálním velitelem, který neváhal vyřknout ortel smrti ani nad svými spolubojovníky z vlastních řad a to i pro sebemenší pochybení.

⁶ Dne 21. února přepadlo 12 partyzánů maďarské vojáky z 476. vozatajského pluku. Stalo se tak ve večerních hodinách ve škole v Brankovicích. Podle nadporučíka Mannáse, který podal ještě toho večera na četnické stanici ohlášení případu, partyzáni odebrali 32 pušek s 2500 náboji, dále pak 4 pistole ráže 7.65milimetrů, 7 bodáků, 20 ručních granátů, 60 sumek, 5 plynových masek a 9 kožených brašen. Kořist však byla větší. Nadporučík záměrně uváděl nižší počet odcizené výzbroje, aby před nadřízeným štábním poručíkem zmírnil ostudu a potupení. Pátrání bylo bezvysledné hlavně z toho důvodu, že brankovičtí četníci vyšetřování sabotovali a vedli průzkum opačným směrem, než jakým se partyzáni vydali.

⁷ Dietrich von Müller (16. září 1891 – 3. ledna 1961) byl v době II. světové války vysoce postavený německý generál. Velel 16. tankové divizi, která bojovala v nejvýznamnějších bitvách války jako operace Barbarosa, nebo bitva o Stalingrad. Pře koncem války byl povýšen na generálmajora a vyznamenán Rytířským křížem Železného kříže. Dne 19. dubna 1945 byl na zámku hraběte Dubského v Hošticích u Litenčic zajat členy partyzánské skupiny Olga a předán 2. ukrajinského frontu maršála Malinovského.

Tragický příběh vrchního strážmistra Teichmanna

Bohumil Teichmann se narodil 1.8.1902 v Albrechticích v domě čp. 11. Se svou ženou, kterou si roku 1931 vzal, měl tři děti: Ladislava, Bohumila, a Jitku. Do Kvasic se přistěhoval na začátku roku 1938 a bydlel v cukrovarském bytě čp. 159. Do služeb četnictva nastoupil roku 1938, když vystřídal strážmistra Jana Krakovce, který byl Němci zbaven funkce a přinucen odejít.

Dne 3. dubna 1945 v 10:45 hod. byla nalezena mrtvola zavražděného vrchního strážmistra Bohumila Teichmanna, protektorátního příslušníka, velitele četnické stanice v Kvasicích, domkařem Josefem Navrátillem z Nové Dědiny v hromadě listí na okraji lesa u Nové Dědiny“. Tyto věty zapsané ve vyšetřujícím spisu číslo Tv. 77/45 nám nastiňují prapodivný konec kvasického četníka, za jehož smrtí stojí partyzáni ze skupiny Olga.

Důvodů, proč byl Bohumil Teichmann zavražděn, bylo hned několik. Je známo, že uměl výborně německy a byl nakloněn nacistickému režimu. S tím je spojena i jeho snaha o vyhledávání a dopadení partyzánů, kteří operovali okolo Kvasic.

Čím víc byl ve vzduchu cítit konec války, tím se partyzáni osmělovali a podnikali větší, okázalejší akce, které vyvolávaly v lidech sympatizujících s německou říší hněv a chuť po pomstě. Ne jinak to bylo i v případě Teichmanna. Pro partyzány byl čím dál větší hrozbou a bylo rozhodnuto o nutnosti jej zlikvidovat. Rozkaz o odstranění Teichmanna vydal velitel skupiny Olga Josef Houfek. Strážmistr Teichmann byl nejdříve v blízkosti četnické stanice ve Kvasicích odzbrojen, spoután jeho vlastními pouty a odvezen k obci Karolín. Po poradě mezi Houfkem, jeho zástupkyní Olgou Františákovou a dalšími partyzány bylo krátkým soudem rozhodnuto o jeho spěšném usmrcení. V neprospěch zadrženého četníka hovořily objevené dokumenty ve služební brašně. Po pročtení policejních spisů vyšlo najevo, že o některých členech odbojové skupiny ví až přespříliš a v případě propuštění, o které žádal, by celou věc nahlásil gestapu. Následovalo by již tradiční rozsáhlé pronásledování a zatýkání odhalených partyzánů. Zde je úryvek výpovědi Olgy z vyšetřování kriminální úřadovny v Brně z 9. dubna 1946: „prohlížela jsem s Josefem Houfkem jeho věci, které měl při sobě, mezi jiným také služební brašnu. Mimo jiných věcí měl Teichmann v brašně služební legitimaci a služební knížku. Při prohlížení těchto věcí řekli někteří partyzáni z obce Kvasic, že vrchní strážmistr Teichmann je osobně zná, a že kdyby byl propuštěn, že vyrazí všechny partyzány a jejich rodiny. Mimo to jsme se dověděli od kvasických občanů, jejichž jména si nepamatuji, dále od partyzánů z Kvasic, že vrchní strážmistr Teichmann tam udal také některé české občany. Na základě těchto údajů jsem s Josefem Houfkem rozhodla, že vrchní strážmistr Teichmann musí být odsouzen k smrti.“

Jako vedoucí popravčí čety byl určen Karel Pospíšil, který s jeho dalšími čtyřmi pomocníky vyrazil směrem k lesům Nové Dědiny. Z vyšetřovacího spisu vyplývá, že k usmrcení mělo dojít dle rozkazu jakýmkoliv způsobem, avšak v co možná největší tichosti, jen ne zastřelením. Jak se zjistilo, k výstřelu z pušky přece jen došlo, ovšem nikdo již neví v jaké fázi exekuce.

Po ohledání mrtvoly kroměřížským okresním lékařem Antonínem Kouřilem se jevílo příčinou smrti proražení klenby lebeční a následné roztržení mozkové tkáně. Toto vážné zranění způsobil Alois Chalupa pažbou své pistole, když vši silou praštil klečícího Teichmanna do hlavy. Brutalitu útoku potvrzuje i nález 26 bodných ran na těle poškozeného, které mu způsobili vojenským bajonetem Antonín Vranka, Alois Chalupa a Karel Láník kteří se střídali v bodání do již ležícího, bezvládného těla.

Poté, co zohavené tělo ukryli a zamaskovali listím, odešli z místa činu zpět do obce Karolín, kde podali svému veliteli Josefu Houfkovi hlášení o úspěšném provedení rozkazu, který jim přikázal.

Následující den tedy 1. dubna 1945 se rozjíždí po pohřešovaném strážmistrovi Bohuslavu Teichmanovi rozsáhlé pátrání. Prověřovány jsou nejrůznější teorie jeho zmizení. Všechny spekulace jsou utnuty v úterý 3. dubna, nálezem mrtvého těla, kterého si všiml Josef a Jana Navrátilová, kvůli nápadně, na hromadě navršenému listí a krevním stopám okolo oné haldy.

Ihned se začíná s důkladným vyšetřováním, které započali příslušníci kroměřížské kriminální policie spolu s četníky kvasické stanice. Posléze se k vyšetřování případu připojilo i přerovské Gestapo.

Událost otřásla širokým okolím a zvýšila nervozitu jak místních obyvatel, tak policie která se případem zabývala. Přes veškerou snahu, kterou vyvinuly vyšetřující složky se pachatele činu nepodařilo vypátrat. Na objasnění vraždy tlačilo i gestapo, nebylo však možné dobrat se v tak chaotických dnech konce druhé světové války k nějakým hmatatelným výsledkům. V kraji zuřily velmi těžké boje mezi nacisty a osvoboditeli z Rumunska a Sovětského svazu. Nebyl již čas se intenzivněji zabývat smrtí místního četníka, když bylo téměř jasné, že válka bude brzo u konce.

Poslední rozloučení s Bohumilem Teichmannem proběhlo na hřbitově ve Kvasicích 5. dubna 1945.

Po dvou letech se vyšetřování díky iniciativě kvasických strážníků obnovilo, byly předloženy nové důkazy, vypátrání a k výsledku přivedeni všichni aktéři oné vražedné noci včetně Josefa Houfka a Olgy Františkové. Ti se ke všemu doznali a potvrdili hypotézy vyšetřujících policistů. Vše nejlépe vystihuje úryvek ze spisu Lsp 1411/46: *„Všichni obvinění protokolárně se doznali, že usmrcení vrchního strážmistra Teichmanna provedli na přímý rozkaz svého velitele Josefa Houfka, kde podle nepsaných zákonů partyzánských nesplnění rozkazu trestalo se trestem smrti. Josef Houfek udal, že tak učinil na žádost partyzánů z Kvasic a z bezpečnostních opatření, jelikož nedůvěřovali vrchnímu strážmistru Teichmannovi, jeho slibům, že kdyby byl propuštěn na svobodu, že by je nebyl vyzradil německým úřadům.*

Obnovený proces dostal na starost Okresní soud v Kroměříži a ten jej po závěrečné kompletizaci spisu předal Státnímu zastupitelství v Uherském Hradišti. Na tento případ si zdejší prokurátor udělal rychlý názor a vyjádřil se ve prospěch partyzánů.

Po dvou letech od činu celou věc uzavřel krajský soud v Uherském Hradišti, který zprostil viny všechny zainteresované partyzány s odkazem na § 90 trestního řádu, který zjednodušeně hovoří o propuštění těch podezřelých, u kterých nebyl doplněn podnět či nejsou dostatečné důvody pro odsouzení či držení ve vazbě.

Tím je případ smrti Bohumila Teichmanna, vrchního strážmistra kvasického obvodu definitivně uzavřen. Po válce je na uvolněné Teichmannovo místo povolán jeho předchůdce strážmistr Jan Krakovec, který se však po únoru 1948 stane opět nepohodlným, tentokrát režimu komunistickému.

Jaroslav Nakládál

Jaroslav Nakládál se narodil 11. dubna 1905 v Sulimově. Do sboru dobrovolných hasičů vstoupil dne 10. srpna 1936, když obecní sulimovské zastupitelstvo svolalo veřejnou schůzi za účelem zřízení dobrovolného hasičstva. Výsledkem jednání, jehož byl přítomen i župní starosta František Hrab, či starosta kvasického sboru Alois Nebuchla, bylo jasné odsouhlasení návrhu pro vznik místního sboru.

Pro tuto myšlenku se nadchli i Jaroslav Nakládál a Alois Musil. Oba ihned po založení vstoupili do sboru a byli zvoleni jako náhradníci činovníků. I kvůli jejich pílí a pracovitosti, sulimovský sbor v počátcích své existence vzkvétal. Rychlý vzestup se však zadrhl po vypuknutí války. Sborová činnost byla pozastavena. Nepořádaly se cvičení ani schůze.

V dubnu 1945 Jaroslava Nakládála kontaktoval Bedřich Blažek z Lubné, který ho, a ještě několik dalších mužů z okolí přesvědčil a připojil k oddílu Olga. Nováčci byli zařazeni k III. rotě pod velení Josefa Matouška. Ke vší smůle byl Jaroslav po dvou týdnech od přijetí k oddílu zraněn. Stalo se tak při přestřelce v lese u Roštína, kde ve službách úderné čety III. roty předvedl svou nebojácnost a velkou dávku odvahy.

Byla neděle 22. dubna roku 1945. Situace se pro Německo nevyvíjí vůbec dobře, ve vzduchu jde cítit blížící se konec války a němečtí vojáci jsou vlivem frustrace a strachu z prohry čím dál více agresivnější k civilnímu obyvatelstvu. Zhruba čtyřicítka nacistů pátrajících po zajatém generálovi Dietrichu von Müllerovi přijíždí do obce Salaš. Celá vesnice je během chvilky obklíčena a místní občané vyhnáni z domů na shromaždiště, kde se musí prokázat osobní kenkartou.⁸ Mezi tím prohledávali stavení za účelem nalezení nějakého partyzána. Po neúspěšném pátrání se vydali na pochod okolo lesa směrem k Roštínu k letní vile továrníka Huga Tichého, kde právě tábořilo 9 členů III. roty včetně Jaroslava Nakládála. Partyzánská hlídka si přicházejících Němců včas všimla a zalarmovala ostatní spolubojovníky, aby zaujali střelecké pozice a připravili se k boji. Po nic netušících nacistech jako první vystřelil Jaroslav Nakládál z lehkého kulometu ČZ-26. Strhla se divoká přestřelka, ve které kvůli mohutné přesile Němců museli partyzáni postupně ustupovat. Po pár minutách boje střelba utichla, nebyl to však ani zdaleka konec. Šesti členná skupinka, ve které byl i J. Nakládál, nenápadně Němce obešla a z týlu na překvapeného nepřítele znovu zaútočila. Než se nacisté vzpamatovali a zaujali výhodnější postavení, bylo jich několik smrtelně zraněno. Partyzáni svádějící nerovný boj znepokojivě sledovali přijíždějící posily z Kroměříže a Roštína, které průběžně doplňovali prořídle řady Němců. Během ústupu si J. Nakládál s jeho pomocníkem Vladimírem Kristkem hledali zběžná stanoviště, ze kterých byla možná palba z kulometu po postupujících Němcích. Zhruba sto metrů od Tichého vily zaujali palebnou pozici a přesně mířeno dávkou z kulometu zastřelili jednoho německého vojáka přelézajícího plot vily.

Po zjištění smutné zprávy, že během boje padl velitel čety a kamarád v jedné osobě Břetislav Schweidler¹⁰, vypálil rozhněvaný Jaroslav pár krátkých dávek směrem k vile. Hitlerovci palbu ihned opětovali. Bohužel jedna střela doslova provrtala Jaroslavovo stehno. Průstřel to byl čistý, avšak silně krvácel. Kulomet od Jaroslava převzal jeho pomocník Vladimír a oba se stáhli do bezpečí. Z vily Huga Tichého nezbylo nic. Němci ji při odchodu z Roštína vypálili. Stejně tak zlikvidovali i přilehlé hospodářské stavení a chatu Břetislava Chytila z Kroměříže. Jaroslav své zranění, které mu nedovolovalo se pohybovat na větší vzdálenosti, nestihl do konce války doléčit, a tak musel svou činnost v partyzánském oddílu těsně před koncem války ukončit. Vrátil se do rodného Sulimova, ve kterém své zranění dostatečně doléčil.

Dne 27. ledna roku 1947 se po dlouhých 7 letech konala členská schůze a ta odstartovala znovuoobnovení činnosti sulimovského sboru. Jaroslav Nakládal navázal na své předválečné dobrodružství a snažil se místní sbor opět postavit na nohy. Kvůli jeho oddané práci si jej členové téhož roku zvolili za svého velitele.⁹ Již zkušený jednašedesátiletý Jaroslav se v roce 1966 stal starostou sboru, když vystřídal Františka Daňka. Tuto pozici zastával pět let a pro své stáří již nechtěl dál vykonávat žádnou z vyšších funkcí.

Zemřel třináct dní po svých 73. narozeninách dne 24. dubna 1978. Je pochován i se svojí ženou Marií na nedalekém vrbeckém hřbitově.

⁸ Kenkarta byl průkaz totožnosti používaný v Německu a okupovaných územích během období války. Byla opatřena razítkem úřadu, který ji vydal. Každý občan ji musel na požádání předložit jak úředníkům, tak vojákům.

⁹ Volba velitele je rychlá a neplánovaná. Nakládalův předchůdce bratr velitel Josef Zapletal neočekávaně v pouhých 36 letech zemřel.

¹⁰ Břetislav Schweidler narozen 6. 4. 1925 zemřel 22.4.1945.

Alois a Josef Musilovi

Alois Musil pocházel ze Sulimova a byl řadovým členem hasičského dobrovolného sboru v Sulimově. Ke skupině Olga se připojil 10. března v Nemochovicích a spolu s ním ještě další dva muži. Jednalo se o Oldřicha Suchánka ročník 1920 a Josefa Musila¹⁰ ročník 1922. Suchánek a J. Musil pocházeli z nedalekých Bařic. Všichni tři zmiňovaní se aktivně zapojili do protinacistického ozbrojeného odboje. Zúčastnili se dne 21. března rozsáhlé akce při obsazování Kobeřic, ve kterém padli tři němečtí poddůstojníci z 1. polní roty z Nížkovic. Jeden z vojáků zraněním po přestřelce podlehl okamžitě, další dva se podařilo zpacifikovat a odvést je na statek rolníka Stanislava Milise čp.143. Po krátkém vyslýchání, které nikam nevedlo, bylo rozhodnuto o jejich likvidaci zastřelením do týlu. Celé Kobeřice byly po dobu dvou dní obklíčeny hlídkujícími partyzány. Nikdo nebyl vpuštěn dovnitř ani ven. Příjezdové silnice do vesnice byly částečně zablokovány provizorními zátarasy. Panoval velký strach z rozsáhlého pátrání četnictva, německé armády a případných represálií. Obavy se naplnily jen z půlky. Ještě téhož dne se rozjelo vyšetřování a hledali se pachatelé, ovšem po jednom dni byla pátrací akce bez výsledku ukončena. Po pohřbu zastřelených vojáků se Alois a Josef Musil s celou jednotkou stáhly a pokračovaly v přesunu do dalších obcí, kde je čekaly nové úkoly.

Při hledání nových spolubojovníků si Alois Musil, vzpomněl a před Bedřichem Blažkem se zmínil o svém kamarádovi ze sulimovského sboru, bratru Jaroslavu Nakládalovi. Blažek se s Nakládačem spojil a v dubnu 1945 jej začlenil do oddílu.

¹¹ Josef Musil (1922 – 2004) byl již v době II. světové války dobrovolným hasičem a po jejím skončení se v roce 1948 stal i jejím velitelem.

Závěr

Odhodlání a iniciativa dobrovolných hasičů při zapojení do protifašistického zápolení měla v době druhé světové hluboký význam. Nesporně přispěla k narušení zásobování, ztrátám na životech a technice nenáviděných okupantů. Časté narušování kompatibility německé armády a oslabování nepřítele v samotném týlu přispívalo ke stahování vojenských oddílů z fronty. Jen do Chřibů, jehož severovýchodní část tvoří Kvasicko, museli Němci z bojišť stáhnout na 500 vojáků za účelem stabilizace situace v naší okupované vlasti.

Druhý československý odboj v letech 1939 – 1945, měl mnoho podob a směrů. Trnité cestičky odboje demokratického, či komunistického anebo domácího či zahraničního měly všechny stejný cíl – porazit nacistický režim a navrátit naši vlasti svobodu a klid.

Všechny druhy a formy odbojové činnosti jsou si, co se do důležitosti týče stejně rovné. Jakýkoliv odpor proti nastolenému režimu se tvrdě trestal a nebylo lehké se odhodlat k jakékoli revoltě. Na příbězích odvážných lidí, která tato práce měla připomenout, je jasně patrné, že proti nepříteli zle účinně bojovat i bez použití hrubého násilí. Filozof Immanuel Kant jednou řekl: *„Nejméně se bojí smrti ti, jejichž život má největší cenu.“* Přesně tato slova vystihují životy a tragické konce učitele Antonína Jahody a doktora Karla Zlámala. Dvou přátel, dvou hasičů - dvou hrdinů.

Války vždy přinášely oběti z řad nevinných občanů a krutě zacloumaly s osudy mnoha lidí. Existovaly však i světlé okamžiky, kdy dobrosrdečný čin jednoho, odvrátil maleficium druhého. Zamotané válečné události byly režisérem dramatického „boje“, mezi Aloisem Nebuchlou a kroměřížským gestapem. Důvodem střetu mezi nerovnými soupeři byl František Švenda, zakládající člen hasičského sboru ve Kvasicích, kterého zatkla tajná státní policie a podrobila ho nekonečným výslechům. Prokázat protinacistické jednání se však nepodařilo a na přímlovu Nebuchly byl František Švenda propuštěn. Těžko odhadovat co by čekalo Švendu nebýt intervence, které gestapo přesvědčilo o jeho zbytečném věznění. I takto vypadal odboj. Odboj, který nebral život nepřítelům, nýbrž dával život přátelům.

Edvard Beneš druhý československý prezident a uznávaný představitel zahraničního odboje při svém projevu pronesl větu: *„Chránit mír znamená nechtít válku. Ale chránit mír znamená i statečně sáhnout ke zbraní proti tomu, kdo by mír, klid, lidskost, lidskou důstojnost a svobodu každého našeho občana chtěl ohrozit.“* Stejný názor měli i Alois Musil, Jaroslav Nakládal, Josef Musil a mnoho dalších občanů napříč celou republikou. Zmapování všech statečných protinacistických odbojářů, kteří v našem kraji se zbraní v ruce pomohli ke znovunabytí svobody by vyšlo na několik knih. Přesto, že tato skromná práce věnuje pozornost jen některým z nich, neměli bychom zapomínat na žádného odvážného člověka, který jakýmkoliv činem urychlil porážku Německa.

Připomínejme si laskavou pomoc členů dobrovolného hasičstva, kteří partyzány skrývali, vytvořili zázemí, zajišťovali jídlo a sháněli potřebný materiál. Dokud budeme jejich příběhy připomínat, neupadnou v zapomnění.

Použitá literatura a spisy

Památník okresní hasičské jednoty Kroměříž - Josef Fuks 1948

V dvojím ohni – Kronika partyzánského oddílu Olga, Nakladatelství Blok Brno 1972 Václav Peša
Jindřich ocásek

Daň krve moravskoslezských škol 1939–1945" Gála Antonín 1947

Naše městečko Kvasice – Jindřich Spáčil 1972

Kvasice – Petr Kvapil a Květoslava Koutňáková, Neolit 2005

Kvasice- městečko v proměnách staletí - Petr Kvapil a Květoslava Koutňáková 2021

Almanach Sborů dobrovolných hasičů okresu Kroměříž, OSH Kroměříž 2017

Deník partyzána – Karel Zámečník 2018

Soudobé dějiny 1-2 / 2010 Partyzánský oddíl Olga, Krvavá cesta jedné odbojové skupiny – V. Černý

Totálně nasazení - Mainuš František nakladatelství Mladá Fronta Praha

Matrika narozených, Kroměříž - sv. Mořic 1888–1911"

GESTAPO Brno 1939–1945. Katalog"

Moravský zemský archiv v Brně

Matrika v obci Kvasice

100 let požární ochrany v Kvasicích Antonín Ředina 1983

Hasiči v boji za svobodu Karel Potužník 2015

Kronika Sboru dobrovolných hasičů SDH Bělov

Kronika Sboru dobrovolných hasičů SDH Sulimov

Kniha protokolů ze schůzí a řádných valných hromad SDH Bělov

Kvasické noviny: 2003/2: Jiří Šťastný - Historie a 120 let Sboru dobrovolných hasičů ve Kvasicích

2020/2: Květa Koutňáková – Epidemie a pandemie v minulosti

Kapitoly z historie Nové Dědiny – Zdeněk Kubíček

875 let obce bělova – vydalo OÚ Bělov k oslavám 875. Výročí první písemné zprávy o Bělově

Památník Terezín, *Fond Malá pevnost Terezín*: databáze vězňů v konotačním táboře Mauthausen

Nová Dědina, Historie jedné chřibské vesnice – Petr Kvapil 2022

10. Příloha fotografií

*Okresek Kvasice se nachází ve Zlínském kraji okres Kroměříž.
Žlutá barva značí hranici okresu Kvasice, intenzita červené barvy aktivitu partyzánů.*

Pomník padlých vojáků z 1. světové války uchráněn novodědinskými hasiči

Bedřich Blažek

Antonín Jahoda

Alois Nebuchla

MUDr. Karel Zlámal

Obecní rada z konce třicátých let

Zleva: Bedřich Chudoba, Alois Straka, Osvald Vážanský, Horák, František Otevřel, Bohuslav Doležel, Alois Nebuchla, Josef Hlavinka, MUDr. Karel Zlámal.

Pamětní deska obětem okupace umístěná na budově obecního úřadu ve Kvasicích

Josef Houfek, velitel partyzánského oddilu Olga vyfotografován v hasičské uniformě požární policie

Kvasičtí četníci v době protektorátu. Vlevo dole Bohumil Teichmann

Jaroslav Nakládal

Břetislav Schweidler – zastřelen nacisty při přestřelce u Roštína